

Ese de două ori în săptămână
 Joi și în Domineca
 Prețula pentru clasici
 pe un integru. — 10 fr. v. a.
 a jumatate de un 5 fr. v. a.
 un text lung — 3 fr. v. a.

Pentru Romanii și Străinătate
 pe un integru. — 15 fr. v. a.
 a jumatate de un 7 fr. v. a.
 un text lung — 3 fr. v. a.

DIURNALU POLITICU SI LITERARU.

Premeritându-se în fine la TU
 pograda Traian-Carolina în
 orașul domnesc Nr. 2. Are scopul
 de a înălța înălțimea și înălțimea
 Bisericii „Sf. Spirita” Nr. 6. Este
 un ziar care se ocupă de toate
 vazele administrative, științifice, etc.

Serios și pedant în conținutul
 lui amănunțit se prezintă. Scrierile
 cuprind și veștile.

Pentru înaintarea publicității
 a se răspunde în conștientie.
 Un nr. singuratice costă 10 fr. v. a.

REVISTA POLITICA.

Pesta, 7/15 opt. 1865.

Dintr-o parte a țierei pana intr-ăla resuna
 cuvânturile care de care mai infiorate, mai
 cutremurătoare, precum litra adunările ce deau
 comitetului, așa și în cele popoare pentru al-
 ghere deputaților. Unu torinte de programe
 a inundat țiera. Unii dintre candidați fura
 conștienți mai mari unități monarhice, precum
 de Eotvös și cei de o parere cu dînsul; alții
 erau mai puțin, pana la candidatul
 subarbitru Iosenu dîn Pesta, d. Virgiliu Szil-
 lăgyi, care nu vro neoi o transacție. Alu
 cîteva cu atenție care mai mare parte a
 programelor amintite, dar trebuie să marturisim
 că nu poțrăm găsi întregii firu Aradinei,
 care se pota scote țiera dîn labirintul în care
 au rătăcitu mai vertos de la an. 1861, inoace,
 dar Tesen al II., care se toce în capu Minotar-
 ulu, ce înghețe poterele frumosi imperate
 austriece, unde e? Celu dăntu înca fusesse
 numai persona mifca. — Totu programele
 aceste se vor face balta pana la dieta; aceeași
 sfîrșita pota gasi, de va ceră bine, firu
 Aradinei, nevoile cele grele inse ale statului
 comunc inea nu voru înceță de odată ca prin
 farmec nești atunci, ci se va recore tempu și
 colucera unei generațiuni precu consolidarea
 liberului. La noi a nime, dup delegarea co-
 stituiii publico-politece, „va sta la ordinea
 dilei mare „ceștiune de a naționalitate”
 de la care-ăa deslegare fericită depinde pacea
 țierei, împacarea și fratritatea poporeloru ei.
 Sperăm că patrii patrii voru desvolta ju-
 stitiei și sentimentu de respectare. Voru
 fi învotatu dora dîn amara experiența de XVII
 ani, că precum barbati de statu și imperate
 vedura cadiudu unulu dupa altu altu adate
 sisteme a le lora, pentru că nu recunoșcă
 dreptuile autonome a țierilor și poporeloru
 lor, așa și dieta dîn 1849, nerecunoșcudu
 de felu dreptu naționalitatulu, ca dîn 1861
 negu totu nedeleghandu-l, și venia a da
 cătu și cu a le statulu comunu, au trebuit
 să remana fira de rezultat, ba au incuratu
 lheruile urcandule pana la potnita de la care
 nu mai o suire deoatu numai poporire, de
 cum-va voim a încingurii caderea în prepa-
 tiu admea. Si cine nu voise aceea?
 Totu marturiază acum a că o voim, e bine,
 de voim apoi să colucăm astfel ca să ajun-
 gemu la scopu. Păcusa antiu — voim a —
 e gata, realisarea e mistuna cea gra, dar
 și glorioasă a detei.

În Transilvania, frații nostri sunt adapați
 cu oratiuni splendide și dulci ca și cantarea
 sfînelor. Ici cel ce au adu a răsede dîsar-
 moșice precum în comitatulu Scloușului întore.
 (Credem că guvernulu va înfrunță precum
 și meriteze, pe capulu comitatulu care n'au
 scituat cunduce dupa sfîrșitul tempulu trebile co-
 mitatulu.) Românii au mai adu și de aceea și
 de celea, fira că se și fi perdutu neei mîntile
 neei patrii n'ă. Ei, unu milionu și treisute de
 mii, vollenți că nu pota să se dăte în
 cîtu prin 10-15 deputați, și aceti-a cine scie
 ce felu de omeni voru fi, dar' fie toti românii
 de oțelu genuiun, cum ar pot prim' să se
 reprezentate adu a sfîrșitu de omnifata cu mul-
 time reprezentantilor micoloru minoritati, ei
 dicu, voru congress, unde se pota svatu asupr
 patrii patrii și a națunii sale. Fata cu cesteștine
 uniri, pasuștinea lora a cliaș. Dieta are să
 se vada lega uniu dîn 1848, cum voru
 potb ei revede ceea ce neei candu nu au recuno-
 ște? Dîlen'a se pare a și spua cu multa iestime.
 Scirile mai noue ni s'au cu Mitropolitulu
 Siagun'a inoape a se familiariza cu ideea congre-
 sului, celu putiun așa dice „Fremdenblat” adau-
 gandu totodată că congressulu, a careu-a adu-
 rare depinde acum numai de la învoțare mi-
 troplitu Siagun', se va ține la Blasov. De este

adeveratu ceea ce dice acelu diurnal, că nu
 mai învoțea S. Sale a metropolitulu Siagun'a
 mai lipsece, apoi erdemu că se va ține, și
 atunci congressulu, în ceea ce privește naționa
 romana, va ține nodulu gordianu și cesteștinea
 reveditulu legii de unione va fi delegata.

Dupa informațiile, ce le primim noi mai de
 aproape, poteme aduce că pastirulu, că acelu guver-
 nulu nu țintose a săi sfîștura uniu, neei M. Sa
 imperatulu ca va da sanctionta sa legii de unire
 care prin Roma s'ar rez rez vatomate prin ca
 dreptulu și periclitata naționalitate lora. Asocierile
 aceste sunt cuprinsă și în raspierulu roșcau tramis
 de M. Sa imp. la dieta Ungariei dîn 1865.

Dîn Biharia.

Oradea-Mare 10 opt. (Miscaminte
 constitutiunale și naționale).

Constituiunismulu dîn fira sa aduce cu
 sine constituiunegrea tuturor membriloru inoștii
 lui constituiun; și dîșoși desceptarea și
 lămurirea, moșra prin alții și așa modifioarea
 unei voimti compacte. Spre acestu scopu neap-
 nerata sunt de trebuinta espunerea și delaba-
 terea principiiloru unitive ca petruendiudu la
 inimele tuturor, se produce rezultatulu amen-
 tii mai susu.

Debaterea inose și espunerea imprunata
 recerentele constituentele cele putina a acelu
 cari dapa deasdrăcile lora a ajunsu în pasuștine
 nea acelu de potu prepe și vreu a eștapat
 bunulu comunu în cauza subversivă. Eoa
 născera conferințierulu.

Conferințele erau în constituțiile sunt
 une cu fira care nu e cu potnita consiliegere
 și soliditate; dreptu acelu parca, că reu a
 noșra pentru aschene constituente în casu con-
 stituiunaliu ar fi și este o nepreche grosolan-
 na, fiindu o pretindere de a ajunge unu scopu
 fira medioce coresponditorie.

Aeste tôte le prechipem toti și să în-
 telegim' a romana dîn Biharia candu a scote
 tutele a șafelu de conferința, a datu unu
 semn' despre petruendiudu eșt în problem' a
 constituționala.

Să vedemu dara cum e'a începutu și ga-
 tuta conferința Romaniloru Biharieni.

Domnii'ru mi-pare reu că dupa introdu-
 cerea de mai susu indată de la începutulu lu-
 crulu su constrinsu a declara că: forma
 a scopulu constituționalu nu s'ă dîșuatu chiaru
 de aceli ce striga mai multa despre constituție.

Dupa parerea mea, conferința altum și cu
 alți mai preceptoru, Oradea-Mare trebuit să
 deo inițiativ'a, precum și dede; inose nu prin
 unulu său doi, ci intr'ăa intelingia oradana
 Ideea în cîtu se potea de nu tôte, partea mai
 însemnata aru fi trebuit să se adune și con-
 stituiunaliu în mureș, în amintirea lui dîșoși
 terit preliminaru să cochiamie apoi pre toti
 barbati capaci spre conferința dîn totu comi-
 tatulu, defigandu conferința preliminaru teri-
 terminulu și localitate, ambele cătu ar fi fostu
 cu potnita mai coresponditorie interesulu
 comunu.

Prin că uniu voru fi dîșuatu că să s'ă
 întemplat. Inose cete întemplare: vro patru —
 cinci se adunara într'unu loc, acelu dechera
 cochiamnarea unei conferințe generale și in-
 datsă despășera țpariare convocare în carea
 era terminulu pe a 5 optovre și localitate în
 chilia consistorialu gr. orientala.

Prin ce cauza dîn ce nu, de ajunsu că au
 adatu de bine acelu înu a mai chidatu o conferin-
 ția preliminară, carea daca ar prim'a aru
 fi fostu țiera cale, inose de or-a ce acuma
 convocățiile erau țpartite și acceptate pe mēa
 intelingia cochiamnata la conferința acelu, tōta
 conferința, — de și spuna că numeroșu în
 cātu cu totu dreptulu se potea dice că este

*) Au fostu mare gresita a jetai țoga a arătaru a acelu
 lora dîșoși, inose inoștie, inose inoștie, inose inoștie, inose
 lora, că de reu a s'ă și șterșitu dîn răscolu pana a în gomeș,
 ca s'ăi potuun vreu fondatiile cele șterșite? Respectiv
 la scoția de șterșite șterșite reconciliatoru și petnora
 coru. — R. d.

mai întregă dîn Orade, — asib dara se reduce la
 acelu ca să se aproape ceea ce se va ține și
 vro cōd-va individi a ceteroș*) fiesce că spre
 ceteroș reciproca și ca să nu facem împarechier
 chiaru la începutu, se aprobă; și ca
 totu și se nu se vedă tōta conferința fira
 scopu, se vorbi ce-va despre binevențarea Ilu-
 strințulu Siagun'ului supremu dîn partea ro-
 mană, și se aprobă respectivo de a se ține
 comitetu, să prelucra unu program pentru cele
 de statutu în conferința generală dîn 5 opt.
 carele apoi se se supuna conferinței și acelu
 să primăscă se să se modifioce, membrii co-
 mitatulu fura urmatorii: Președintu Ioanu
 Gozmanu advocatu, apoi Simeonu Bic'a
 președintu V. consist. gr. orientalu, Iostu
 Romanu v. consist. gr. orientalu și protoco-
 lule, Mihailu Stupa adv. și de notariu Petru
 Suci u notariu la V. consistoru gr. orientalu.

Acestu comitetu în elucratu sau a statutu
 dupa cum au intelesu de anulul dîn
 membri și în cātu mi-aduce aminte, de or-a
 protocolulu nu l'am vedutu, urmatorii:
 a) Inoștie deputatulu, carele cochiamnata la
 conferința generală și adunara la locul de-
 destinat se se constituie conferința alegandu
 președintu și notariu ca asib tōtu decursulu se
 fia ordnatu și regulatu. b) Se se desenne cari
 sunt cercurile în cari au de pașt ablegati
 romani. c) Se se constituie unu comitetu per-
 manentu în Orade, și fira în totu cerculu
 alegatori romanu, dîșoși comitetu dîn car-
 curi în legatura și corespondinția cu comi-
 tatulu centralu permanentu, ca asib să colucro
 în consiliegere spre eștupera scopulu: ca
 în cercurile romane desemnate să se alga ablegati
 romani. d) Se se alga o deputatiune ca
 în numele romanilor să petruendie de la
 Ilustr. Sa comitetu suprema cu la consiliegere
 cochiamnandu dîn Biharia se ce desenne mai
 multu romanu decatu fira în 1861. e) Se se
 desenne și cei ce sunt candidati de ablegati,
 și în legatura cu acelu se se proiecte conferin-
 ția generala ca daca acelu a desennu
 pre candidati în cercurile respective, spre im-
 pacarea înțelurulu și aștupurulu, respectiv
 cari nu aru fi desemnati inose aru fi avuți
 dorința a pașt, să repașicase, fiindu acelu do-
 rința conferinței. f) în urma ce au ceastune
 binevențare Ilustr. Sale comitetu sup. se se
 espriame amersatu împreguratoriulu dorințele
 romaniloru biharieni. Tote mandre și frosese,
 se vedemu cum s'au realisatu.

În presța conferinței condusati fiindu în
 mare parte membrii cochiamnati la conferința
 în ospetariu arboreulu verdu, vro optu pana
 la dieci inose se retrasera într'o chilia ce se
 precume neinteligerea ce se pareă fițire în
 privința inșloru doritori de a fi ablegati în
 Beiusiu, în acelu consuatare se faca nemice,
 și înfatu se pota pronostic rezultatulu conferin-
 țieru generale.

E țere erisun că totu unii ce aceli-a ce
 opunu alto'a că sunt partisani confesionali, în
 tōte cercurile ei dovedesu asemenea necal-
 tura, asib fu acelu, în locu se se raspunda la
 inose întrebări sanatoșe și coresponditorie
 scopulu, indata dar D. P. cu acelu că „pre
 domnulu în vora alga să eșt dora pre D. J. V.
 aschene să eșt” declarandu mai în ante că
 ori ce va dește conferința dsa pasice în
 Beiusiu, declarandu și acelu că „de intelingia
 de Beiusiu nu multa i pasă.” Acel nu era
 apoi pentru ce a ne mai capacitu unulu
 voru alfitu, cauza se gata negata și se
 desparșu, și asib se factu preliminarulu la
 conferința.

În 5 opt. duna unu comitetu convocato-
 riele eunocute, se adunara toti membrii cari
 s'au înfatișatu în Varad-Velencez în sala con-
 sistorialu gr. orientala. (Pana am merge mai
 departe să fie țiertu a declara că era cu
 multu mai acomodata localitate în sala ar-
 helui-vește, fiindu unu locu cu totulu alifloru
 și neutralu, inose dapa ceteroșarea amintita mai

sau, nec vora unui a asculta despre stramutarea localitatii, bine asi!

Dupa toate regulile unei conferintei legale si constitucionale in ante de tote, dupa cum vedem propus si in Protocolul comitetului de mai sus, se recerca ca se constituie si asi! apoi ca unu coruptu, si nu membrii prezenti si fora unora delectati si delectate despre tote ca se fi de trebuinta in asemenea impregiurari, constitutie aceta trebue se sa faca prin alegerea unanima sau dupa voturi a unui presedinte si unui notariu celu putinu, si asi! apoi se fie procedata la ascultarea, dezbaterea si primirea, delaturarea sau modificarea programului facutu si substatutu de comitetulu alesu in conferinta preliminaru tinuta la D. Toma Costinu.

Inse din tote aceste, nemicu nu s'a facu, ba dupa cum secei vorba nu a mai fostu de lucrutulu comitetulu, carele lucrutu, dupa parerea mea, era de ajunsu de exactu si potea se s'erbecea de o baze forte acomodata si corospondentiaru dezbaterilor conferintei generale. Ci bagaema nimeni unu Din nu se recere alta ce, de caktu sic vora alu Din loru sale, veri din se casu, de ajunsu atata ca conferinta respectivu, avre rusinea conducetoriului si a nostra nu avre nici o norma nici o regularitate, fara fie-carele dupa boldulu ce la indemna si dupa cum ogrepta mai la cale vorbii si apnea la loru sic afara de lucru totu atata, inactu nu potea vorbi unu de altii si a se intelege unu pe altii.

Lasandu-se de o parte programulu comitetulu fara se fie fostu celu putinu amintit, de la 10-12 ore se desudara, cari cum, avre statutoriu intrebare: au se se deseme candidatii de alegati, au de ajunsu fiindu desemnarea obicriurulu se se lasa in voia libera a fie-carui se pasiesca de alegatu?

Pe langa negativa era unulu carele se parea a duce mare rola, de carele incepe, aducandu-si aminte romanii de anul 1861, nu ar fi trebuitu sa asculte nici decutu, ci si-avre tendintile sale secrete.

Inse ver si cum in urma cum preumpent pareera ca in cercurile desemnatu se se deseme cu numele si candidatii.

Se ascultau cum s'a facutu aceta's. Cu-tarele D. pretindindu si-o, cuo jure nu se sece, potestata dictatoriu intre romanii bihoreni de si e forte departe de aceta, si insemnatu cumuna presedintiu d'ice care predice nu se pote dice, ca nu se fiech, algebera trebuintosa si constitutiv conferintei, ci se ori si cum acelu D. scolandu-se estomdu desemn candidatii: In Beisuiu voiescu se fia D. Petru Paal, la Tinea D. Goxsdu, la Ugra voiescu pre D. Fasia avocat, la Alesdu voiescu pre Dnia sa insep: la Margita propinu, (acuma nu nu mai voiescu) pre D. Toma Costinu, la Ceia's propuse pre D. Part. Cozma, la carele incepe a tota localitate se avocate, sciindu (si ore cine d'inteligentia) romana bihorena interesata pentru treble nationale, nu seica?) ca la Ceia's era desemnatu de tempurulu unu fiu alu Bihariu, profesorulu mai a intregi inteligentie din Bihoru si prin foia redigata de demulu cunoscutu publiculu romanescu, Alexandru Romanu? Inse D. Dictatoru sci ca o raspunu candu dupa propunerea Dniei sale in persona D. Cosma, diera mai toti cu unu grupu ca acolo se pasiesca numitulu mai susu? Ace respunsulu: "acolo nu me amesteco" (se dicu intre parentes era mai bine decu nu te-ai fi amestecat nici aiurea. Dre, decutu asi! precum te-ai amestecat, de-ora-ce pentra ce se amestecatorulu de vicia, constitucionala nu e de ajuns seica paragrafurulu se sa legiru, sau la dreptulu romanu, ci se mai recere inca vicia practica, tactica, nimerita si unu felu de politica combinatoriu, pre carea una-sdu alta neplacere personala, se nu o faca se sboru?) Fiindu insep resunatu si mai departe numele presintu si inbutu de toti cei ce lu-nomescu a discusiu si lui la Ceia's, Dnu Dictatoru era decu alta respunu ce-va mai siudu: "Nu lu-pota propunere caku nu lu-pota partu?" Nu pudh asita. Dre! pe altii "i voiescu" si apoi ore acei-a fi-voru? au dora pana ale toti cei parbitu de Dnia ta s'au facutu alegati (NB insemnandu ca inusu nu poti reai in 1861).

Se diana pace hericrurulu acostora, se vedemu ce se fiech mai departe? Se recerchiera la o parte urmatarii Dni d'omitetu? D. Stancu Bica, D. P. Paal, D. Joann Veres, D. avocat J. Fasia, mi-se pare ca si D. Goxmanu, precum am inteles si D. Nicolau

Pallady si D. P. Suci, si, credeu, dupa o consultare se reintorseru in conferinta cu urmatorii candidati: D. P. Paal la Beisuiu, D. Goxsdu la Tinea, D. A. Romanu la Ceia D. Joann Goxmanu, de la carele, dupa dechiararea ce o facuse se accepta se fia vorbita mai cu mare folosu si interesu pentra romanii bihoreni, decutu numai ca romanii se bichura de pacea si sanctata Ilustr. Sate Dlu comite suprema, si i potiescu voia buna? Lucruri forte bune si fu binemerita binevenitarea, diana nu de ajunsu; aru fi fostu bine se fia jurat Dlu comiteu o lectiune in privintia aceta's de la alta persona mai insemnata, carea cu dreptulu vorbi si descoperi dorintile romanilor cu o diu mai naute dlu comite supremu, ci bagu-nema, unu se scotescu a fi atutu de invietati de li e rusine a se consvatu cu altii mai intelepti, ci numai octroyadia, dar si asta numai unu a si ultimta diana in viciu luora.

Am avre multe de inisratu despre dechiaratiuni necalte facute a fara de remunita conferintia, si mai vertosu despre cele intemperate la opteiu, daru nu vremu se daceu la tergu rusinea bihoreniurulu neci a scribu publiculu cettoruru cu lheruri escate d'in personalitati marnavse. V. I.

Reaighea, 7 opt. n. 1865.

Demnulu Redactor! Sub impresiunea mei viciu lucruri viciu a Vi impartei unele momente si intemperi insemate, ce das dovodi despre aceta, ca romanii din Satunare, cei atutu de defaimati si satirizati, nu dormu, ci chiara acum, candu o mai mare lipsa de a fi destepti si de a veghii ca tota energia pentra interesele nationale, si-nomescu mai bine detinutulu sine factu a nationalitate luora. Cetti, est ce se inofrutatu si inornata de atata ori, oportune, importane, si candu nu au atutu averi o cale, neci una cuventu, — si apoi amintit acum omnia, sic incogitatoru pre Satunareni si mai tare; numai nu-i bucoriuri, sic, diera, nu merita!

Nu Vi pota scrie, Dre Real, pe langa, ce-i-avemintulu, ce si se imbulduinea, chiara acumu si-dia si viciu compuncti pe tote minutulu. Vi voia descrie diana numai faptele simple, fara encomii, fara comemorative, nici faptele in-se si se marturisesca de ajunsu despre semnele de vicia's nationale a riloru d'in Satunare. Se insepema ca cele intemperate mai de multitudine, si apoi pe rusu!

In 14 sept. a. n. o. se tienu in Sanelia conferinta scolare a districtulu de Eria sub presedintia bravulu protopopu districtulu. Dnu Gheorghe Popa. Propusimintu de dezbateru*) pentra conferintile scolare fussera insumate mai de sainte d'ice viciu. Ordinariu decessu (de Orade). Aceta's se dezbateru si defasuriaru atutu de caktu protii, caktu si de caktu investitori districtulu cu multa precupere si interes. Conferintia decurse in cea mai buna ordine si disciplina, la care conferintia d'in intemperate mai de factu R. D. de factu R. D. de factu R. D. dirigintile gimnastala de Beisuiu si canonice onorarie inosecu de D. Teodor Rosu, teologu. Candu era se se inolese conferintia, la's vorb'a R. D. Dnu Directoru gimn. si cu evintu pretenditoriu provoac pre membrii conferintei la contribuire pentra monumentulu lui Barzutiu si ajutorare juristali lipisat, pentra care si-redese, cuvintulu "Concordia" in Nr. 70, ceea ce si alit' resunat in sumele tuturor, si pe done solo de schiarare si pregatite de schiarare de o casa — av' rezultatulu de pe list'a staratata pentra publicare. In ante de inchiderea conferintei Dnu Prostie mai priuptu de a se transmite adresa de salutare luora. Sate non-deumintulu Egru de Obera, Dr. Ioane Vania, cea ce intre striguri de vi-vate se si primi de tota conferintia si schiamintu, si adresa pregatita de D. Protopopu, se si subscrie totu de toti ce au fostu la conferintia. Si sa raspundu mai curtu la acua adresa cu necu cuvintu dulce, parolitoriu din amia's nobila, cari nu pote se mis la petruca pre cele ce me preticesc, incheindu-a conferintia pe la 2 ore d. m. ceterine districtulu si cei mai alisi fura optat la Dnu Parocu localu, Steffan Dilyai in unu grandu stralucita, care se invetura.

*) Cu care pote se ne revedere cu alta ocaziune. Deputatu si presedintiu cu alta ocaziune sunt Agre in aceta's si in alta diana romanu.

tiatori lipisati, asemenea forte bine, bravulu investitoru localu, D. Alex. Borsa.

Coleta's adunata pentra juristale lipisati (18 fi. 40 cr.) cu aceta's ocaziune se strapune Onoratu Redactoru pentra immanaru respectivali: dra sim'a (de 24 fi. 90 cr.) incursa pentra monumentulu lui Barzutiu se sa vafara in scurtu prin unu-l' decutu Dnu Protopopu la Ceia's sau la Sanelia. E de insemnata, ca sa afara de aceta's de aci, mai sunt ince-vate subscrisi (intre cei si frati magiari) pentra ambelo scopuri, de la carea nici sa nu incasatu banii, dar' caktu ce se vora incasa, se vora strapune la locurile luora si se vora publicu. Crademu, ca frati lu' de prin cele-alte pluri ale cettului aceta's nu vora remane inderetulu districtulu de Eria. Ara se vora pusitu pe lista's aceta's cu "ce" cerele, ca d'aceta's unu patriu ce si a viciu curiose si au si-voru impleni detentoria's fatia cu memoria nemeritoriali Barnautiu, de si impregiuratu vitrege inu intarlatu pana acumu. De alimite celu ce si-ar fi statutu de Barnautu, se ceteru sumu incedata cvietulu Dni Pascutu de po palnia "Familii" Nr. 1, si de o ree, ce va incasali. Totu-deanu's viciu tienu in minte civitulu, ce se dicese Dnu Pascutu in cuvintulu de la insumu aceta's, avre capetu avintu. Candu veri vedu fulgerulu Barnautiu' dize celu, se vi aduceti aminte, sa aceta's si d'etudatu lui Barnautiu, carele transese in cei nepasatoru! Si nu mai intaridatu diana! . . .

In i. oct. n. a. c. asti in Carli Ecclentia's Sa nesus comite sup. de Satunare, coste Gheorghe Karolyi, Dintre protii rui d'in giuru, avre cea o di mai sainte priu. R. D. Dnu Archi-Diaconu de Cettu, Toma Siborjan, cu cei apusere a capetu avintu, se infasuratu si in d'ia's amintita pe la 3 ore d. m. in frunte cu savu-ladulu Dnu Archi-Diaconu se presentara apre salutare in ante Ece. Sale. R. D. A. A-Diaconu spre Ece. Sa in nemele clericali rasu, exprimandu bucoria pentra inceputala reinviare viciu constitucionali, precuma de alta parte sperantia viciu a riloru d'in cotto, ce nu subintepu guvernare a Ece. Sa in apusere a capetu avintu, si cu rui Satunareni pe temeinla fratitatu viciu fi respectu d'ice dupa dreptu si dreptate etc. Ece. Sa raspunde, ca i-a constatulu multu tempu de cuetaru, pana s'a deterrimatu a primi aceta's s'areina gres, pre care ince sperera, ca i-o va usorulu multu contelegera fratiesca a nationalitatulu d'in cotto, si ca la delagarea greiloru problema, ce nu stau inainte, va condese aceta's de factu si indigera pentra toti ce rui aceta's cotto. D'aceta's Ece. Sa in o blandata si afabilitate, ce-in carpariesca, binevoia acovaru ca si-facere d'interu cei de fatia. Intra-avere rui d'in Satunareu potu atepstu malulu de la intepetia si drap'ta guvernare a Ece. Sale, o-ci-tarele seu caracteru nu pote ab-ile-lase a si adusa neci pe unu misatu de cakra cel ce dora ar viciu, tragandu tota fomula la o'la viciu de factu debarata si incedandu pentra frati, — Cumca Ece. Sa fa de alimite primitu in Carli cu entusiasm si salutare cu bucoria de diverse corporatiuni, se intlege de sine. In 31. c. fa primitu in cetera Satunare cu asemenea ovatiuni. Ceta's i-ae arangiu serenada cu musica si cu tortie si scetate fa iluminata. etc.

O conferinta preliminaru e conchiamatu, mi se pare, prin Dnu V. Comite d'in 1861, N. S. Ulfajay, pe 10. c. de factu. Nu scia, candu mai chinatati si d'ice viciu de fa factu si rui in acua conferintia, ceea ce speru si crede inese, o, de de vora fi, apoi si vora sci se graasa pentra interese nationale mai bine si mai cu energia, decutu in trecut. Credu de alta parte, ca si frati magiari se vora fi convinsu acumu, cumca frati au se trasesca fratiescu, se imparta si reulu, dar' si binele fratiescu. Celu poimcu cu unu amintu pana ce se avocatu, ceia de la frati magiari si intelegu barbati mai de insemnata — vorbi si principii atlogogice de certinece nationalitate, asi drepte si iaste, precum avri norocire a aditi in 31. c. in Satunare de la Dnu advocatu, Carola Vajay (fosta ablegatu distulu in 1861). Ioane marturiseca, ca mai bube principiu si atepstima neci de ruii nuscari, cumca d'ice judecandu chiara dupa temeinca, ca mai se a propo, avocatu, ceia de se realizeza Dna, a amintu forte, dicandu ca ruii tempulu, candu neci mai pote fi alimite. In amu d'ice: Dne agiu! A mai d'ice inese DSA — vorbieda despre lucruri si impregiurati mai specific — si de aceta, ce luora i-amu potatu raspunde: amiau; ci la aceta mi se pare ca va trebul se me intorca amiau, din punctu de vedere rui Satunareanu, cu alta ocaziune.

Comitetulu cettoran pentra algebera comisiunaru conscriitoru de alegati si pentra cettulene lucruri ce se tienu aceta's, avre a negociatu algeberu d'istoriu, e conchiamatu (ad hoc) pe 12. c. de la Carli. Ece. dra, ca evenimentulu nu se imbulduinea, si noi trebul se fimu terti si destepti! . . .

In ajunulu astora-felu de impregiurati si evenimentulu cettulor Beloru d'in Satunareu cettu

ratale ordona ca ori-cu episcopi care ar asteta la joci sau la veri-cu alte spectacule, va fi desbracata de darala preotiesii si va fi inchisa pentru trei ani intr-o manastire.

Ore in fine, mai am trebuinta a aminti prb feceriilor vostre ordinale ce adeo Justinian, in novala 157 guvernatorilor de provincii si in privirea episcopilor, cari refuzau a se supune altelelor imperatorati? Trezandu de la acesta epoca indestala departata de noi, la timpurile cele mai apropiate, gasteri ad acosta traditiune a autoritatii civile, in materia disciplinarii, s'a mantinut intota de reglementele organice ale Moldovei, (Art. 413), si ale Valahiei (Art. 364).

Prb feceriia vostra, de sigur, cunoastei ce mare parte a luata la acesta de prb urma este acelia mai potestata din toate guvernamentalele. In vederea dispozitiunilor legislative, emanate de la unu cap de Statu asai eminent, precum era imperatul Justinian, — si care cunoastea asai de bine detoriile sale extra statale biserice — in facia prescriptiunilor formale ale reglementelor organice, cum s'ar pote staute, — cu tota respectiun facu acesta intrebre prb feceriilor vostre, — ca astu fi violata legile eclesiastice suspendata prb episcopilor, pentru delicta criminali si civili, cu juriisdicitiun ordinare, precum o faceze Justinian, si juriisdicitiun exceptiunale a acelui mai inalte curii de Justitia a Romaniei, a compo de magistrati inamovibili? Cine ar cutudia a dusa, ad acesta tribunalu suprema, astella constitutiun, nu reprezenta o autoritate asai de respectabila precum au fostu presidiile provinciale ale imperatorilor de Bizantiu, sau comisiunile reglementare dinastice Constantiniane.

Legua care am promulgata la 30 noianev 1864, pentru a regula starea manastirilor si a monastiorilor, nici acea lege n'a pututu castigu bine-aventurata prb feceriilor vostre. Dura unde ar fi pututu gasi o organizatiune mai conforma cu spiritalu canoanelor si ale investimintelor biserice primitive? Ce voeste astea lege? De intaiute, mai cu sima, la deardetatele ignorantei, imoralitati si sacerdotale abuzuri cari s'au incalcatu in simanarii apse noastre biserice. Silitu, am trebuinta a mi aduce aminte ca din unuulu clericali monahu se alegu episcopi, — aceli omeni cari trebuie sa staluie prin pietate si prin sciinta, cari trebuie sa colaboreze cu consetiunilor, nu numai prin lumene loro, dara inia prin exemplulu unei vietii fire prihana si placuta lui Dumnezeu. Eca de ce am votu, pentru binele biserice, sa marginescu numerulu si sa s'apuna vora s'ar calagariu. Din Constantinianu, prelatiindu de la demoi probe de o scriba vocatiune, impunandu-le manco folofoire instructiunilor sau serviciilor apitelorilor si oprindu a intra in santelu nostre locasuri pe acia, sau pe acela, care nu ar voi a sa supune unei vietii de sacrificiu. Imperatorii Bizantiu, Justinian si Leon mai nainte de mine, edictase mesura de o asomene natura. Prin novala a 3a Justinianu reducea numerulu valagariu. Din Constantinianu, demoiu, pot totu care ce trece novala, nu este lora bun; ca, prin urmare, nu trebuie creati astia clerici, calagari si maice, in esta biserice sa n'abia cu esti-tin. Daca prb feceriia vostra ar bine-voi sa mi consulte novala 5, 133 si altele, ati vede ca imperatul legislatoru nu se anuice in tote cu prb feceriia vostra asupra versei si ordinatiun calagariu si a maicilor. In privinta acestor punctu, Justinianu apuie nicea detoriile pe care nu aduceu a le atinge. Am votu, din contra, sa nu me sta sa se puna mai stricta in cerculu prescriptiunilor si alu formelor canoanice. Mam multime daru a statornicu regule, lasandu statornicu dreptulu de a pronuia in tota evenitatile asupra vocatiunilor candidatorilor si asupra caligatoriu cure spre a sa pote cine-va calagari. Nam nice o inuolada, prb sante parinte, ca legea din 30 noianev 1864 va fi o adreata bine-ferata pentru clera si pentru santa n'abta biserice.

Am indestinut, prb sante parinte, detoria ce mi am impus; credu ca am raspuns la tute obiectiunile paritiei ale prb feceriilor vostre. Prin acosta, s'am avutu sine intentiunale a formula o justificatiune pentru actele ce s'au indestinut in Romania prin votu de mana, prin indestinut, sau si prin liber a constituire a clericali si a poporalu romanu. Amu votu, ca unu fi meritu alu biserice, a urma traditiunilor biserice, informandu pe celu mai betraun si mai onorata arhipastoru alu biserice rosaritulu, ce spiritul a predominatu la intocmirea si promulgarea actelor care, in specialu, priveau cerndele biserice. N'asii fi pututu da prb feceriilor vostre o mi pipata dovada de respectu ce potestru pentru santulu vostru. D'istoria voastra ce mare mare adta a mine, ceta si a poporalu ce prevedinut la punu sub umbria mea, este, — si nu se va falidii nici-unde despre acosta, prb sante parinte, — si va fi totu-d'una tintita a mentii biserice a ortodoxu romana neclintita in legaturile adeverate canoanice ale cele-lalte biserice, cari, ca si noi, prefera cercetari eclesiastice, ad, d'aca, pe de parte, sun otarita o res-

pingu ori-cu ingerintu anticanoanice a veri-cariu sfiduu straine, a veri-cariu biserici straine, sau a veri-cariu capu de biserice straine, in adreale de administratiune si disciplinai a bisericii autocatoale romanu, pe de alta parte voi fi totu-d'una gata a primi ceea ce Domnitorii romani, ortodoci ca si mine, au primitu in totu-d'una, aceea ce primasii si toti ortodoci au suverani ortodoci, adaca de a vede in prb feceriia, vorez personalificatiune sau a aceliu unitati biserice, care face gloria si tarii ortodocilor.

Siferandu, prb sante parinte, sun detora a exprimi prb feceriilor vostre adaca mea parere de vor, ca n'am pututu escota pregetula ce mi-inspirase piova adectiun si defertina ca detoreza paritiei mele susfite; ceta in momentulu in care mi dispunera a desluasa calta spre a volu la acela intelegeri fagome si imprumabate, cari nu sunt recomandate de dogmele santei biserice, maiuna arcardimandarii Cleobele a venitu a paraitii intensionale mele. N'emarginta a fostu detorez mea, si credu ca prb feceriia vostra ati impartasii. Sun sigur ca ati reprobatu o portare ad de contraria cogitatorilor si institutiunilor paritiei ale santulu vostru ecumenic. Credu detora, si ca prb feceriia vostra va gati, in multa a simpatie, multoiala celu mai meritoriu spre a pregetu acastu actiu care detorez, cu tota sinceritate, a o stabili conforma cu prescriptiunile canoanice, si nu me induocau ca prb feceriia vostra mi veti da occasione de a pote manifestu o solemnitate sentimentale de veneratiune si defertina, — cele detorez de unu fiu respectuosu manco nostre biserici din Constantinople.

Amu detora parinte ca mi-am deschisu sima destinatiune ecumenice mele; si va declara inasodata, prb sante parinte, ca voi fi credinciosu amplexorilor legaturu apretaiate la biserice, si exemplorilor de veneratiune si de defertina ceta santulu vostru ecumenic, ce mi au data predecessorii mei si mi dau inca astu-d'ia suverani ce ocarmanse poporele supu ale lor ortodoc. Inac voiescu a lega ortodoxu romanu s'ar o se pretinse legale in statu alu la biserice rosaritulu, rangulu si acela independen ca sunt in totu-d'una s'a lucrata in facia cu cele-lalte biserice ortodoc.

Namati astu, si prin acosta atrinsa legaturu a biserice cu statulu, voi pote, cu ajutorulu lui Dumnezeu, condre unu bunu sfertu organizatiune politica ce amu intrerpinu.

Trezandu me indestu ca santu credinciu a n'abta astu simpatie, precum si independen ai biserice, in ori-care epoca, a fostu palidulu celu mai potestru alu bisericii ortodoc romanu.

Regu dara amintu pe prb feceriia vostra, ad binevoiti a acordu benedictiunale vostra paternu, santu nostre biserice ortodoc romanu si a aceliu ce se numesce si este

Prb sante Parinte, Alu prb feceriilor Vostre, amintu din sufletu meu.

(Urmesca semnatu M. Sale.) "Reforma."

NOTATI ESTERNE.

FRANCIA. Regele si regina de Portugalia, impreuna cu principile de corona (nascutu la 28 sept. 1865) sofitu la Bizantiu la 11 c. Alu curteniu se crede a nu ar abateu politu, regale face Imperatuliu cercetare noua din curteniu, se-l multimesca ca a primitu a fi natusu copilulu seu, dupa ce curtea de Roma a facutu oceptiune contra lui Victoru Emanuulu.

Walewaki va pleca extra Italia. Diurnalele inspirate afirma ca acosta calorile e straina de veri-cariu faceri politice. Cu tute acostu, din conferentiile lui Walewaki cu Imperatuliu Iumea deduce ca acesta barbatu de statu alu Franciei nu merge in Italia numai pentru flori de cucu.

Ministru lu prussicu Bismark avu dese conferenti cu Drouyn de Lhuys, Imperatuliu i d'atu de trei ori auditiun. Nu se scie cine despre ce obiecte s'au intinut, astu de securu ca caligatoriile lui Walewaki cu Imperatuliu Iumea deduce ca acesta barbatu de statu alu Franciei nu merge in Italia numai pentru flori de cucu.

ITALIA. Unu telegramu din Parisu afirma ca regele Portugaliu s'a imbiatu santulu parinte de mediloctoriu intre celu si Victoru Emanuulu, pentru a reinesce negociatiunile intrerupte mai de-usu-d.

Pre tempulu cantu regele si regina Portugaliu vor petrecu la Florentia, va fi acelu si principile Napoleonu ce acelu s'a.

In 10 c. dicea giandarmi papali dederu la Sgrugola preste o bandiere de briganti, cu acosta ocastu giandarmii eliberau unu individuu, pentru ca brigantii alta-datu au cerutu 12,000 de scudi.

VARIETATI.

— Inuesturii oficiale la alegere de deputati. Din cerculu beneficiarulu micu, de la persoane demne de credintia, primaru vor fi inconstituire: — SE cunoscuta ca noi Romanii l'am rogata prb comitei spre a face alu algeri se desce infundatiune oficiala. Cu tute acosta a cea unu specialu: Juratulu comitatensu Hofstatteru a chiamata pretiosu romana si prb reprezentanti comunalu, si li-a recomandat s'ar d'ora mai nimerita pomenita ca se alega de ablegatu prb bruma Ambrosi L. Jun. din Remete. Procti inre Ciamparu ce poporalu — d'abru si nemli — s'au declaratu ca demsi si asta-datu vor a onora prb ablegatuliu din 1861 d. Giorgiu Manasi din Hodoni, formara deputatiune care si provece prb Manasi a se declaru d'aca primasii sa aceli mandatalu s'au ba. Inca nu scima vointa li Manasi. Detorez ca s'ia l'abia faim'a cu D'aca ar voi se renuncu in favoreza nuntulu baron. D'aca ar asi, la regina prb d. Manasi, ce, comitulu de comunitatiu sentimentulu bunu romanu, se detechu inca acelu, si acosta in favoreza causei nostru nationalu, pentru ca d'aca s'ar prinu D'aca — ceea ce n'ara intratu forta — noi ne amingri icela de tempurii de alta barbata romanu."

— Generalulu turcescu Omer-pasia petrocu in Pesta, la 11 c. pleca extra Belgradu.

Cu se pregetulu la alegere de deputati? In Albany s'a intrerpinu lupu formalu, adactura la Vatu la comitatulu Nogodului partii s'ariorali Pedemanzicci fece atacari. D'interu tute e mai trista calata de la Mezi Kovad din comitatulu Borsodalladi, unde se incisea batalu, 2 inisi fara usi, 63 raniti, intru cari de unu si putena aporata cu se vore vindeca. Candu nu dore pentru acosta evenimintu, nu potemu a nu ni aduce a miste totodatu cu placere despre decursulu algerilor din Transilvania, poporaluna d'acelu — bolnata de s'ata straldu de marea duru — dovedu portaru exemplare, n'abitu in d'at'ia intraga nu voliamu scandale. Santema indreptatila a speca cu Romanii din Ungaria si Banata se vore exprime asidere cu demitate intru interevalu patitionalu, portarea nostra buna va dovedu ca suntem demsi si amitari pentru vietii constitutionalu. Potemu stinut amora de natiune si patriu a concluciorulu nostru, cari se foloscu cu spiritalu constitutionalu, dar' este de ceta n'avezu sa stinmu demitate in care se rostesc alu algeri in unele locuri, din contra, meritu descuvertiun' din partea se-cariu crestina, patriota, nationalistulu onu constitutionalu. Descuvertiun' merita si portaru unoru candidati de deputati, cari deschida gratis literaturu pentru partisiunilor, nu se nationalismu ca demonstratiun' de demsi, si acoste se contina si noptu, turbamulu p'aripandu simfionieri astatulu in lucrulu de d'ia. Atari, fapte nicei de ceta nu convinu cu conceptulu sublimu alu vietii constitutionalu.

(B.) Probu, nu se scie din Temisvaru, acelu in adunarea comitatensu de scrie d'at'ia t'reuda, v'reudu maioritatea cea forte mare de domni ce reprezenta minoritatea cea forte mica de poporu, adaca domni magitari, ca din Mistic facia cu romanii, a la caruna limita cu o acelu, ad. E fia prb p'aripandu adu talcinalu, d'ia M. cu indignatiun a refuzata acosta pretensiune ne-dampita, pasandu numai — decatu — o adunare a unei reprezentante de comitatu, carea nu scim limba celei mai de frunte poporalu a comitatulu. — Acosta portaru v d'ia M. si place. Ea d'aca a ivorit' din simtulu seu nationalu, apoi a calificata de dovedu, cumca d'ia M. astu se — emanacu. — Tute romania careu prin portarea sa publica t'inde a mi sustinu demitate nationalu, se amoneste la clupatura causei nostre, si merita recunoscuta.

Proprietarii si editorii: Stigismudu Pop. Redactoru respunditoriu: Alexandru Romanu.

FRANCISCU SZABO

fabricatori de masine

se recomanda pentru fabrica de totu felulu de
MORI. — 3-8
ye, scuti de apa, de aboru si
de t'oclu; aspijare mecanice
de totu felulu de m'asini, etc.
Masine de trierata (Im-
bitate de trierata)

pe cari comenatori de lu-
ca lu-an reconstru de
cele mai bune d'ia c'ate s'au
prezenta pretiosu. Totu
d'atu se recomanda pentru
totu felulu de
Reparaturu
cari le d'ist'ipone la t'empu
p'ala celu mai scurtu, cu
scuti celu mai scuti, scuti
sate si c'ate se pote mai t'raze

Fabrica se afla: Pesta, Flinr Erbenstrasse Nro 3.